

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การศึกษาแผนประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งแต่ปี 2547-2551 ของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาแผนการประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสำนักงาน กปร. และศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสำนักงาน กปร. เพื่อนำข้อมูลความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการวางแผนประชาสัมพันธ์ ปรับปรุงพัฒนาเทคนิคในการเผยแพร่และทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสำนักงาน กปร.

การศึกษานี้ใช้การศึกษาในรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – Depth Interview) ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องและผู้รับผิดชอบที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและควบคุมการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสำนักงาน กปร. เป็นข้อมูลปฐมภูมิ และการเก็บข้อมูลทุติยภูมิเพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ รวมถึงแฟ้มเอกสารเกี่ยวกับแผนงานและการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสำนักงาน กปร. ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547-2551 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประมวลวิเคราะห์ถึงข้อสรุปในประเด็นที่ศึกษา

ผลจากการศึกษาพบว่า

1. สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ให้ความสำคัญกับนโยบายด้านประชาสัมพันธ์มากที่สุด โดยมุ่งเน้นเผยแพร่พระราชดำริด้านการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งขยายผลของความสำเร็จโครงการ ไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งวิธีการที่สำนักงาน กปร. จะกำหนดนโยบายในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในแต่ละปีนั้นจะต้องมีการศึกษาทบทวนถึงแผนการดำเนินงาน และ ผลการดำเนินงานในแต่ละปีที่ผ่านมา แล้วจึงนำผลการดำเนินงานมาวิเคราะห์ว่าประสบผลสำเร็จอย่างไร จากนั้นก็นำผลมากำหนดนโยบายใช้ให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน

2. สำนักงาน กปร. จะมีการวางแผนประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่ฝ่ายบริหารได้วางไว้ ซึ่งได้แก่ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายหลักในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ คือ ประชาชนทุกภาคส่วนของประเทศ โดยเฉพาะ เกษตรกร นอกจากนี้ยังมี กลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไป รวมไปถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่สำนักงาน กปร. เน้น คือการกำหนดวัตถุประสงค์ โดยต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายที่ผู้บริหารได้กำหนดไว้ และจะเป็นแนวทางการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ต่อไป ซึ่งวัตถุประสงค์หลักในการทำประชาสัมพันธ์ กปร.

ได้แก่ การเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ แนวทางตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำนักงาน กปร. มีการกำหนดสื่อที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการประชาสัมพันธ์ ให้ครอบคลุมเกือบทุกแขนง โดยจะมีการคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก และจึงจะกำหนดเนื้อหา และสื่อต่าง ๆ ออกมา เช่น สื่อเอกสารเผยแพร่ ไปสเตอร์ แผ่นพับ สื่อนิทรรศการ สื่อมวลชนสัญจร รวมทั้งการใช้สื่อมวลชนในการเผยแพร่ ทั้งสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ มีการกำหนดงบประมาณสำหรับการประชาสัมพันธ์ แบบล่างสู่บน โดยจะมีการทำแผนการดำเนินงานมาก่อนและเสนอผู้บริหารพิจารณา และสั่งการมาดำเนินงาน แต่ สำนักงาน กปร. ยังไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ อย่างเป็นทางการ แต่จะใช้วิธีการรวบรวมข่าวที่นำเสนอไป อาทิ รวบรวมจาก Clipping ที่สื่อนำเสนอข่าวไปผ่านสื่อต่าง ๆ และวัดจากผลตอบรับทางวารสาร ที่จัดส่งไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ว่ามีการตอบรับหรือไม่ และก็พิจารณาจากส่วนนั้น

3. สำนักงาน กปร. มีการกำหนดถ่ายทอดนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสำนักงาน กปร. แบบเป็นระบบตามลำดับขั้น คือในส่วนของผู้บริหารระดับสูง มีการสั่งการนโยบายลงมา หลังจากนั้น หัวหน้าในแต่ละฝ่าย ก็จะมีการประชุมและถ่ายทอดนโยบายซึ่งนโยบายที่สำคัญคือ การประชาสัมพันธ์ต้องมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ เมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับนโยบายเรียบร้อยแล้ว ก็จะดำเนินงานตามกระบวนการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายที่ผู้บริหารกำหนด

4. ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสำนักงาน กปร. คือ ยังขาดการวางแผนงานในการดำเนินงานที่ดี โดยมีการวางแผนที่ไม่ค่อยตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เท่าที่ควร นอกจากนั้น ในกระบวนการจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ทั้งข้อมูลโครงการและสื่อที่มีความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ อีกทั้งบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์ยังขาดศักยภาพที่เพียงพอ

5. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ สำนักงาน กปร. ควรมีการปรับปรุงการวางแผนการประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อที่จะได้เป็นการวัด และประเมินผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้มีความชัดเจน เฉพาะเจาะจงมากขึ้น รวมทั้ง ขยายฐานกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ควรมีการเน้นเนื้อหาของสื่อที่เผยแพร่ออกไป โดยพิจารณาจากคุณภาพของสื่อ มากกว่าที่จะนำเสนอปริมาณสื่อที่มาก นอกจากนั้น ควรปรับปรุงรูปแบบในการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ ให้มีรูปแบบที่ทันสมัย มีเอกลักษณ์ เพื่อตอบสนองกับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายมากขึ้นในปัจจุบัน และการเผยแพร่ทางสื่อมวลชนให้มีจำนวนความถี่มากขึ้น ทำให้เกิดการจดจำในรายละเอียดของข้อมูลที่ได้ประชาสัมพันธ์ แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ควรมีการประเมินผลการ

ประชาสัมพันธ์ที่เผยแพร่ไปอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อจะได้ทราบถึงผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์นั้น ประสบความสำเร็จหรือไม่ และตรงกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ ควรมีการวางแผน วิเคราะห์สถานการณ์ และมีการตั้งรับกับปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับสถานการณ์ เฉพาะหน้าด้วย ควรมีการปรับปรุง พัฒนา ระบบการจัดเก็บข้อมูล ผลงาน และรูปภาพของกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และง่ายแก่การนำใช้งาน ควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่จะทำหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์เอง เช่น ส่งเสริมการอบรมความรู้ด้านงานประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมแก่บุคลากรเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่เพิ่มมากขึ้น หรือ ในการรับบุคลากรด้านประชาสัมพันธ์เข้ามาดำเนินงานในส่วน
ของประชาสัมพันธ์มากขึ้น